

תלמוד תורה יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר

בהתייסדות ב"ק מרן רבינו הקוה"ט זיעזעבי"א - בנשיאות ב"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
קרית יואל - בני ברק

אויפער תורה קוויאל

פרשת דברים

כיתה ו' (א-ב)

הר"ר מרדכי מנחם שווארץ הי"ו
הר"ר יואל וויינבערגער הי"ו

חידו"ת לפרשת דברים

אלה הדברים וגו' וחצירות ודי זהב. פירש"י וחצירות, במחלקתו של קורח, ודי זהב, הוכיחן על העגל שעשו בשביל רוב זהב שהיה להם. וקשה הלא מעשה העגל היה קודם למעשה קורח ולמה הקדים את המאוחר, ונראה דהנה קורח שאל ממה רבינו טלית שכולה תכלת חייבת בציצית או פטורה, וכן בית מלא ספרים אם חייב במזוזה או לא, וכתבו המפרשים דכוונתו בזה היתה להראות דדבר שהוא כולו קדוש אינו צריך להתעטר בחפץ של קדושה, וכמו כן בני ישראל אשר כל העדה כולם קדושים אינם צריכין לראש ומנהיג עליהם, ולכן נחלק על משה רועה ישראל (עי' רבינו בחיי ריש פ' קרח) אולם ממעשה העגל נראה שבני ישראל חמדו דוקא שיהיה להם ראש אשר ילך לפניהם, וברגע שלא ידעו מה היה עם משה עשו להם עגל זהב להנהיגם, ולכן אחר שהוכיחן על מעשה קרח, רצה להראות להם שאינם יכולין להצטדק שטענת קרח אמת היתה שהעדה שכולם קדושים אין צריכין למנהיג, דהלא הם בעצמם הראו לדעת במעשה העגל שכלל ישראל שפיר זקוקין למנהיג, וממה נפשך חטאו.

(אמרי יצחק)

ויהי בארבעים שנה וגו' דבר משה אל בני ישראל ככל אשר צוה ה' אותו אליהם וגו' באר את התורה וגו'. וקשה מהו הכוונה בהמלות ככל אשר צוה ה' אותו אליהם, ואם הכוונה על התורה שנצטוו מפי הגבורה, הלא זה כתוב אחר כך להדיא הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר, ולמה כפל את הדבר. ונראה דהנה איתא במדרש תנחומא דכשהתחיל משה אלה הדברים אמרו ישראל

במצרים אמרת שאתה כבד פה ועכשיו אתה מרבה לדבר, וקשה למה לא תמהו על זה עד עתה, והלא הרבה דיבר אליהם קודם שאמר משנה תורה, ונראה דהם ידעו ששכינה מדברת מתוך גרונו, וממילא היה יכול לומר להם עד הלום את כל אשר צוה ה' שיאמר לבני ישראל בשפה ברורה ובנעימה, אבל במשנה תורה שאמר מפי עצמו כאמרם ז"ל (ועי' אוה"ח בראש הפרשה) לזה תמהו דהלא כבד פה הוא ועכשיו אין השכינה מדברת מתוך גרונו, וזה משמיענו הכתוב, דגם עתה דיבר משה אל בני ישראל ככל אשר צוה ה' אותו אליהם, שהיו דברים בנעימה בלי גמגום ממש כבזמן שאמר להם המצוות שצוה ה' אותו למסרם להם והיתה השכינה מדברת מתוך גרונו בשפה ברורה, וגם עכשיו היה כן בדרך נס.

(כתב סופר)

לא תכירו פנים במשפט. יש לפרש דהנה איתא באבות (א, ה) דכשיבואו בעלי דינין לפניך יהיו בעיניך כרשעים וכשיצאו ממך יהיו בעיניך כצדיקים שקבלו עליהן את הדין, ואמרו חז"ל (מגילה כח.) דאסור להסתכל בצלם דמות אדם רשע, וזה שאמר לא תכירו פנים במשפט, שלא יסתכלו בפני בעלי הדין כיון שהם אז כרשעים, אבל רק במשפט, דווקא בעת המשפט, משא"כ לאחר שקבלו עליהם את הדין אז המה כצדיקים.

(אגרא דכלה)

ויחפרו לנו את הארץ. איתא בגמרא (סוטה דף ל"ד) דמפסוק זה רואים שהמרגלים נתכוונו לבושתה של ארץ ישראל, ויחפרו לשון בושה כדכתיב וחפרה הלבנה ובושה החמה. ויש להבין על איזה בושה כווננו כאן. ונראה דהנה בהוריות (דף י') איתא שנגעי הצרעת בבתיים הם בשורה רעה לישראל, אך רש"י בפרשת מצורע מביא מהמדרש דשפיר בשורה טובה היא כי האמוריים הטמינו מטמוניות של זהב בקירות הבתיים וע"י הנגע נותצין את הבית ומתגלים האוצרות, והנה איתא

במדרש כאן ויחפרו לנו את הארץ שיחפרו המרגלים אחר מטמוניות בארץ ישראל, ולפי זה הרי הראו בזה שאינם סוברים דפרשת נגע צרעת הבית היא בשורה טובה שיתגלו אז המטמוניות, דא"כ מה להם לחפור עכשיו את הארץ לחפש אחר האוצרות והלא ממילא יגלו להם לבסוף, ובע"כ פירשו את ענין נגעי בתים לבשורה רעה, וזהו הבושת של ארץ ישראל שרואין מפסוק זה, מדיחפרו את הארץ אחר מטמוניות, ש"מ שפירשו פרשת נגעי בתי א"י לרעה.

(הגאון רבי צבי הירש מלובלין זצ"ל)

ויאמרו טובה הארץ אשר ה' אלוקינו נותן לנו. ולא אביתם לעלות את פי ה' אלוקיכם. פירש"י מי הם שאמרו טובתה יהושע וכלב, ותמה הרמב"ן דאם כן מה הטענה בזה שלא האמינו ליהושע וכלב שהיו שנים נגד עשרה, והלא אחרי רבים להטות, ונראה דהנה אמרו חז"ל דמילתא דעבידא לאגלווי לא משקרי בה אינשי, ויותר נכון להאמין לזה מלהאמין לאחרים האומרים מילתא דלא עבידא לאגלווי, והנה יהושע וכלב ששבחו את ארץ ישראל היו דבריהם מילתא דעבידא לאגלווי, דבבוא ישראל לארץ יראו אם כנים הדברים או לא, אבל שאר המרגלים הלא הם אמרו ניתנה ראש ונשובה מצרימה, כי רצו להסית את העם שלא יכנסו לארץ אלא ישובו מצרימה, וא"כ הלא דבריהם נגד הארץ הם כמילתא דלא עבידא לאגלווי, דאם אמנם ישובו למצרים א"כ לעולם לא יתגלה אם אמת דיברו נגד הארץ, וזה שהוכיח משה את ישראל, שהיה להם להבין דדברי יהושע וכלב כנים הם נגד דברי המרגלים כי מילתא דעבידא לאגלווי לא היו משקרים, ואעפ"כ ולא אביתם לעלות וגו'.

(מהרי"ל דיסקין)